

UZAKTAN EĞİTİM ORTAMLARININ SEÇİMİNDE ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENME STİLLERİNİN ÖNEMİ

THE IMPORTANCE OF STUDENTS' LEARNING STYLES FOR SELECTING DISTANCE EDUCATIONAL MEDIUMS

Gülşay EKİCİ*

ÖZET: Günümüzde teknoloji alanında gerçekleşen hızlı gelişmeler eğitim alanında da kendini göstermiş ve bireyin toplumsallaşma sürecinde etkili olan her faktörün, dolayısıyla eğitimin de yeniden düzenlenmesini bir zorunluluk haline getirmiştir. Bu uygulamalardan en önemlisi uzaktan eğitimidir. Bu araştırmada, uzaktan eğitim-öğretim sürecinde önemli bir yeri olan eğitim ortamlarının düzenlenmesinde, bireylerin öğrenme stillerinin önemi vurgulanmaktadır. Ankara'da ikamet eden Eskişehir Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi öğrencilerinden 173'üne uygulanan Gregorc Öğrenme Stili Ölçeği sonuçları doğrultusunda, öğrencilerin öğrenme stilleri açısından uzaktan eğitim ortamlarının belirlenmesine yönelik önerileri değerlendirilmiştir. Bulgular sonucunda bazı uygulanabilir öneriler sunulmaktadır.

Anahtar sözcükler: uzaktan eğitim, öğrenme stili, Gregorc öğrenme stili modeli, öğretim ortamları, öğrenci farklılıkları.

ABSTRACT: Today's, the rapid improvements in the area of technology affects the improvement in the area of education. In turn, it necessitates reorganization of the education. The most importance application is distance education. In this study, it is stressed that the learning styles of individuals should be considered in the organization of educational medium which is essential for the distance education-instruction process. Gregorc Style

Delineator was applied to 173 students in the Anadolu University Open Education Faculty. The results were evaluated in respect for student' suggestions of learning styles of students on choose of Distance Education medium. Some practical suggestions have been put forward as a result of the findings of the study.

Keywords: distance education, learning style, Gregorc learning style model, teaching medium, students' differences.

1. GİRİŞ

Bir ülkenin sahip olduğu doğal kaynakların en değerlisi "insan"dır. Bu kaynağın ülkenin ihtiyacı yönünde geliştirilmesi ve değerlendirilmesi, o ülkenin kalkınma ve uygarlaşma yolundaki amaçlarını daha hızlı gerçekleştirmesini sağlayacaktır. İnsanın istenilen niteliklerde yetiştirilebilmesi ise ancak eğitim yoluyla gerçekleştirilebilir. Eğitim bireyin tüm yaşamı boyunca devam eden bir süreçtir. Toplumlar artık bu sürecin önemini daha iyi kavramış ve bu süreçte çıkan sorunları çözmek ve bireylere daha nitelikli bir eğitim sağlayabilmek için yeni alternatifler aramaya başlamışlardır.

Ortaya konulan alternatif çözümler incelendiğinde, sınıfta yapılan geleneksel eğitimin artık kuramsal ve evrensel anlamda örgün eğitim olanakları sağlayan en iyi uygulama olma niteliğini yitirmeye başladığı fikrinden hareket ettiğini söyleyebiliriz. Bu kapsamda düşünülen en önemli uygulama "*Uzaktan Eğitim*"dir İlgileri, yetenekleri, yaşları, öğrenim düzeyleri, çalışma koşulları çok çeşitli olan ve coğrafi koşulları nedeni ile eğitim engeli bulunan kitlelerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak, bireysel çalışmaya, kendi kendine öğrenmeye dayandığı için, öğrenme sorumluluğunu büyük ölçüde bireye bırakan, insanlara değişik eğitim seçeneği sağlamak gibi belirgin imkanlar sağlayan, öğrencilerin kendi kendine karar verme ve girişimcilik yeteneklerinin gelişmesine yardımcı olmayı amaçlayan (Hızal, 1982; Kava, 1996) uzaktan eğitim öğren-

* Öğretim Görevlisi Dr., Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü- ANKARA, gekici @ gazi.edu.tr

cilerin öğrenmelerinde farklılık gösteren bireysel özelliklerinin göz önüne alınması gerektiğini vurgulayan bir uygulamadır (Holmberg, 1989). Uzaktan eğitim sisteminin bu amacı gerçekleştirebilmesi toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda bireylerin sosyo-ekonomik durum, yaş, cinsiyet, zeka düzeyi, ilgi ve yetenek, gelişim özellikleri, öğrenme stilleri vb. özelliklerinin dikkate alınması önemli görülmektedir (Bell, 1991; Martin & Samels, 1995: 26-31; Sheets, 1992: 3-14).

Yapılan araştırmalar, uzmanların gün geçtikçe nasıl öğretecekleri konusunda yetersiz kaldıklarını göstermektedir (Shaw & Taylor, 1984: 277-285). Bu kapsamda daha çok bireysel niteliklerin ön plana çıkartıldığı ve bireyin gelişmiş olan yönlerinin yoğunluklu olarak eğitim-öğretim faaliyetlerinde dikkate alınması gerektiğinin vurgulandığı **Öğrenme Stillерine Dayalı Eğitim-Öğretim** yapılması yönünde çalışmalar yoğunlaşmaktadır. Keefe (1979), öğrenme stili kavramını, bireylerin öğrenme çevrelerini nasıl algıladıklarının, öğrenme çevresi ile nasıl etkileşime girdiklerinin ve öğrenme çevresine nasıl tepkide bulduklarının, nispeten istikrarlı göstergeleri olarak hizmet eden bilişsel, duyuşsal ve fizyolojik özelliklerin bir örüntüsü olarak tanımlamaktadır. Uzaktan eğitimin özelliklerine ve amacına ilişkin yapılan açıklamalar, temelde uzaktan eğitimin bireylerin kendi kendilerine öğrenme olanağı sağladığı, daha zengin bir eğitim ortamı sunduğu, eğitimi bireyselleştirdiği, bireye ilgi ve yetenekleri doğrultusunda öğrenme sorumluluğu kazandırdığı, geleneksel eğitime göre daha esnek ve bireysel koşullara uygulanabilir olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu bakımdan uzaktan eğitim, öğrencilerin öğrenme stillerine dayalı eğitim-öğretim yapılmasına imkan sağlayan bir uygulamadır (Caggins, 1998: 25: 37; Dowdall, 1991; Gee, 1990; James & Gardner, 1995). Önemli olan öğrencilere sunulan eğitim ortamlarının mümkün olduğu kadar çeşitlendirilmesiyle, her öğrencinin kendi öğrenme stiline uygun olan eğitim ortamını seçerek öğrenmesini sağlamaktır.

Öğrenme stilleri konusunda pek çok model

hazırlanmıştır. Bu modellerden biri de Anthony F. Gregorc tarafından hazırlanan Gregorc Öğrenme Stili Modelidir.

1.1. Gregorc Öğrenme Stili Modeli

Gregorc Öğrenme Stili Modeli bilgiyi alma, işleme, depolama, kodlama ve kodları çözme biçimleri üzerinde yoğunlaşan bilişsel boyut içinde kabul edilen bir modeldir (Cornet, 1983:72; Guild ve Garger, 1998).

Gregorc Öğrenme Stili Modelinde, varlıkların ve olayların kavranmasını sağlayan **algılama yeteneği**, kişinin öğrenmesinde ve öğrenme stiline oluşmasında çok önemlidir. Kişiler algılama yeteneklerine göre **Somut** ve **Soyut** algılayanlar, algıladıkları verileri **düzenleme yeteneklerine** göre ise **Ardışık** ve **Random** (ardışık olmayan) düzenleyenler olmak üzere farklılık göstermektedirler. Kişilerin algılama yeteneklerine göre oluşturdukları öğrenme durumları, onların öğrenme stillerini oluşturmaktadır. Buna göre Gregorc Öğrenme Stilleri Modelinde; **Somut Ardışık**, **Soyut Ardışık**, **Somut Random**, **Soyut Random** öğrenme stilleri olmak üzere toplam dört öğrenme stili bulunmaktadır (Ekici, 2001; Gregorc, 1979). Belirtilen dört öğrenme stiline sahip bireyler kısaca şu özellikleri taşımaktadırlar (Gregorc & Ward, 1975; Gregorc, 1979; Butler, 1987; Gregorc, 1998):

Somut Ardışık Öğrenme Stili: Bu öğrenme stiline sahip bireyler; yaparak yaşayarak öğrenmeyi severler, bilgilerin kendilerine adım adım ve basitten karmaşığa doğru verilmesini isterler. Bu bireylerin beş duyu organları son derece gelişmiştir.

Soyut Ardışık Öğrenme Stili: Bu öğrenme stiline sahip bireyler; öncelikle öğrenecekleri konu ile ilgili olarak zihinlerinde boş bir harita veya resim olarak değerlendirilebilecek bir çerçeve yapı oluştururlar. Daha sonra konu hakkında kendilerine düzenli olarak verilen bilgilerden uygun olanları bir düzen içinde alırlar ve zihinlerinde oluşturdukları harita-resim çerçevesinin içine yerleştirerek konunun bütünü hakkında bir sonuca ulaşmaya çalışırlar. Bir şekil/sembol yüzlerce kelimedenden değerlidir. Fikirlere ve kav-

ramlara önem verirler. Kitap, otorite veya tecrübeli bir kişi aracılığı ile bilgiye ulaşmayı tercih ederler.

Somut Random Öğrenme Stili: Bu öğrenme stiline sahip bireylerin; problem çözme konusunda üstün yetenekleri vardır. Bu bireylerin bilgileri elde etmeye çalışan araştırmacı bir kişilikleri vardır. Problem çözerken bilgilerin sistematik bir düzen içinde verilmesine ihtiyaç duymazlar. Bu durum, bu bireylerin çalışmalarına öğretmenin müdahale etmemesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bağımsız olarak veya küçük gruplarla çalışmayı severler.

Soyut Random Öğrenme Stili: Bu öğrenme stiline sahip bireyler; olayları ve kavramları dü-

zensiz, karışık bir şekilde algırlar, onlar için öğrenilecek bilgilerde bir düzenin olmasına gerek yoktur. Bu yüzden çoklu duyumsal deneyimlerin bulunduğu ortamlarda öğrenmeyi tercih etmektedirler. Duygu ve düşüncelerini açıkça ifade etmekte başarılıdırlar. Kuralcılıktan hoşlanmadıkları için, elde ettikleri verileri istedikleri gibi organize etmeyi tercih ederler. Bu bireyler kendilerini ifade edebilme, diğer kişilerle fikir alışverişinde bulunabilme imkanı sağlayan öğretim ortamlarını tercih etmektedirler.

Gregorc Öğrenme Stili Modeline göre farklı öğrenme stiline sahip öğrenciler farklı öğretim yaklaşımlarını tercih etmektedirler. Öğrencilerin öğrenme stillerine göre tercih ettikleri öğretim yaklaşımları şunlardır (Çizelge 1):

Çizelge 1. Gregorc Öğrenme Stili Modelinde Bireylerin Tercih Ettikleri Öğretim Yaklaşımları

SOMUT ARDIŞIK ÖĞRENME STİLİ

- *Gerçek yaşantıları içeren faaliyetler yapma
- *Ardışık süreçler içinde analiz yapma
- *Somut materyaller kullanarak projeler yapma
- *Arazi gezileri
- *Simülasyonlar
- *Laboratuvar teknikleri
- *Proje yöntemi
- *Yönergelerle belirlenmiş alışmalar yapma
- *Grafikler, çizelgeler, haritalar kullanma
- *Detaylı sorular çözme
- *Programlı öğretim materyali kullanma

SOYUT RANDOM ÖĞRENME STİLİ

- *Fikirleri, kavramları, yapıları tartışma
- * Soru-cevap tekniğini kullanma
- *Okuma-yazma çalışmaları yapma
- *Rol oynama-drama çalışmaları yapma
- *Müzik- şiirle ilgilenme
- *Konuları müzik-şiir desteğiyle yapma
- *Fikir alışverişinde bulunmak amacıyla danışma yapma
- *Sosyal yeteneklerini ortaya çıkaran yöntemler kullanma-sunum yapma, grup çalışması yapma

SOYUT ARDIŞIK ÖĞRENME STİLİ

- *Anlatım yöntemi
- *Otorite tarafından yapılan gösteri tekniği
- *Tartışmalar yapma
- *Uzun ve ek okuma parçaları okuma
- *Sözel kavramsal analizler yapma
- *Anlatımlar yapma
- *Uzun notlar tutma
- *Kavram haritaları kullanma
- *Bulmacalar çözme
- *Çoklu öğrenme ortamları kullanma
- *Konuların detayını anlatan basılı müracaat materyalleri kullanma

SOMUT RANDOM ÖĞRENME STİLİ

- *Laboratuvar yöntemi
- *Gözlem gezisi tekniği
- *Gerçek materyallerle deneme-yanılma aktiviteleri yapma
- *Kısa anlatımlar yapma
- *Bağımsız çalışmalar yapma
- *Öğretmen kontrolünde beyin fırtınası yapma
- *Örnek konu çalışmaları yapma
- *Sorgulama / keşfetme çalışmaları yapma
- *Bilgisayar destekli öğrenme çalışmaları yapma
- *Proje hazırlama

Kaynak: Butler, K. (1987). *Learning And Teaching Style. In Theory & Practice*, Colombia, Connecticut University Ph.D. Thesis. ve Gregorc, A. F. (1999), *Gregorc Mind Styles™ Learner Characteristics Extenda- Chart*, Connecticut, USA.'dan yararlanılmıştır.

Gregorc Öğrenme Stili Modeline göre bireylerin tercih ettikleri öğretim yaklaşımları incelendiğinde somut-soyut öğrenmelerin önemli olduğu görülmektedir. Bu kapsamda uzaktan eğitim ortamlarının hazırlanmasında bireylerin öğrenme stilleri özelliklerinin dikkate alınması çok önemlidir. Günümüzde uzaktan eğitim sistemlerinde kullanılan eğitim ortamları genel olarak, basılı eğitim ortamları, görsel-işitsel eğitim ortamları ve yüz yüze eğitim ortamları olmak üzere üç grup altında toplanmaktadır (Uluğ, 1994). Eğitim ortamlarını bireylerin öğrenme stilleri yönünden **Öğrenci+Eğitim Ortamı Etkileşimi** kapsamında etkileşimli ve etkileşimsiz eğitim ortamları olarak iki grup altında toplamak mümkündür. Uzaktan eğitim sisteminde kullanılan etkileşimli ve etkileşimsiz eğitim ortamları şunlardır (Algan, 1996: 23-24) (Tablo 1):

Tablo 1: Uzaktan Eğitim Ortamları

Etkileşimsiz Eğitim Ortamları
1. Basılı materyaller,
2. Radyo,
3. Televizyon,
4. Ses ve video kasetleri
Etkileşimli Eğitim Ortamları
1. Uydu, telefon ve televizyon sistemlerinden yararlananlar,
2. Bilgisayar teknolojisine bağlı olanlar,
3. Telefonla öğretim ve danışmanlık hizmetleri,
4. Telekonferans,
5. Video konferans,
6. Teletext,
7. Viewdata,
8. Audiografik,
9. Bilgisayarlar, CD-ROM, CD-I, WORD,
10. Bilgisayar konferans sistemleri ve e-mail,
11. İnternet ve eğitim amaçlı kullanılan ulusal-uluslararası ağlar,
12. Multimedia.

Sonuç olarak bireylerin öğrenme süreçlerindeki farklılığı ifade eden öğrenme stili uzaktan eğitim ortamlarının seçiminde de önemli bir fak-

tördür. Uzaktan eğitim uygulamasında öğrencilerin öğrenme stillerinin dikkate alınmasıyla öğrenci başarısının, tutumunun ve sistemin veriminin olumlu yönde değiştiği belirtilmektedir (Barbara & Jeon & Parks, 1996; Binner, 1997; Dille & Mezack, 1991: 24- 35; Foel & Fritz, 1999: 46- 59; Gordon, 1995).

1.2. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın genel amacı, Açık Öğretim Fakültesi'nde eğitim gören bir grup öğrencinin öğrenme stillerini belirlemek ve öğrenme ortamlarına yönelik önerilerini almaktır. Bu genel amaca cevap bulabilmek için aşağıdaki sorular belirlenmiştir:

1. Araştırma grubuna giren öğrencilerin öğrenme stillerinin dağılımı nasıldır?
2. Uzaktan eğitim ortamlarının yeterli olup olmadığı konusunda öğrenci görüşlerinin öğrenme stillerine göre dağılımı nasıldır?
3. Uzaktan eğitim ortamlarının öğrencilerin öğrenme stillerine uygun düzenlenmesi yönünde öğrenci görüşlerinin öğrenme stillerine göre dağılımı nasıldır?

2. YÖNTEM

Araştırma "betimsel tarama" yöntemiyle yapılmıştır.

2.1. Denekler

Bu çalışmanın evrenini, Açık Öğretim Fakültesi'nde eğitim gören öğrenciler, çalışma grubunu ise Ankara ilinde ikamet eden ve özel dersanelerde Açıköğretim Fakültesi derslerine katılan toplam 173 gönüllü öğrenci oluşturmuştur.

2.2. Veri Toplama Aracı

Çalışma grubuna giren öğrencilere uygulanan ölçme aracı iki bölümden oluşmaktadır. **Birinci bölümde**; "Dersleri-nizi daha kolay öğrenmeniz için sizlere sunulan eğitim ortamlarının nasıl düzenlenmesini istersiniz? şeklinde sorulan açık uçlu bir soru ve eğitim ortamları size göre yeterli midir? şeklindeki bir soruya yeterlik kısmen yeterli-yetersiz seçeneklerinden birine cevap vermeleri istenmiştir. **İkinci bölümde**; öğ-

rencilerin öğrenme stillerini belirlemek amacıyla Ekici (2002) tarafından Türkçe'ye uyarlanan, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan Gregorc Öğrenme Stili Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek Ankara İli Çankaya ve Altındağ İlçelerine bağlı 6 lisede kayıtlı 467 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçeğin Cronbach-alpha güvenilirlik katsayıları Somut Ardışık Öğrenme Stili için 0.72, Soyut Ardışık Öğrenme Stili için 0.69, Somut Random Öğrenme Stili için 0.73 ve Soyut Random Öğrenme Stili için 0.81 olarak bulunmuştur.

2. 3. Verilerin Çözümlemesi

Verilerin değerlendirilmesinde f ve % kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. Öğrencilerin Öğrenme Stilleri

Çizelge 2 incelendiğinde; öğrencilerin %13,3'unun Somut Ardışık öğrenme stiline sahip olduğu görülürken, %27,7'inin Soyut Random, %20,3'ünün Soyut Ardışık ve %38,7'inin Somut Random öğrenme stiline sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, öğrencilerin farklı öğrenme stillerine sahip olduklarını ve dolayısıyla farklı eğitim ortamlarına ihtiyaç duydukları anlamına gelmektedir.

Çizelge 2. Gregorc Öğrenme Stili Diyagramında Öğrencilerin Öğrenme Stillerinin Dağılımı

SOMUT ARDIŞIK ÖĞRENME STİLİ 23 %13,3	SOYUT RANDOM ÖĞRENME STİLİ 48 %27,7
SOYUT ARDIŞIK ÖĞRENME STİLİ 35 %20,3	SOMUT RANDOM ÖĞRENME STİLİ 67 %38,7

3.2. Eğitim Ortamlarının Yeterli Olup Olmadığı Konusunda Öğrenci Görüşleri

Tablo 2'de görüldüğü gibi Açık Öğretim Fakültesi'nin uzaktan eğitim sisteminde kullandığı eğitim ortamlarının yeterli olup-olmadığı konusunda öğrencilerin % 23,1'i kendilerine sunulan eğitim ortamlarının dersleri öğrenmelerinde yeterli olduğunu belirtirken, % 40,5'i kısmen

yeterli ve % 36,4'ü yetersiz olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu görüşler öğrenme stilleri açısından incelendiğinde; görüş belirten Somut Ardışık öğrenme stiline sahip öğrencilerin çoğunluğunun (% 7,5) eğitim ortamlarının yetersiz olduğunu belirtirken, Soyut Random, Somut Random ve Soyut Ardışık öğrenme stiline sahip öğrencilerin ise eğitim ortamlarının kısmen yeterli olduğunu belirttikleri tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, özellikle somut öğrenmeyi tercih eden öğrencilerin yanında soyut öğrenmeyi tercih eden bireylerin de eğitim ortamlarını yeterli bulmadıklarını göstermektedir.

Tablo 2. Eğitim Ortamlarının Yeterli Olup Olmadığı Konusunda Öğrenci Görüşlerinin Öğrenme Stillerine Göre Dağılımı

Öğrenme Stilleri	Yeterli		Kısmen Yeterli		Yetersiz	
	f	%	f	%	f	%
SOMAR ÖS*	3	1.7	7	4.0	13	7.5
SOYRAN ÖS*	11	6.3	22	12.7	15	8.6
SOMRAN ÖS*	8	4.6	38	21.9	21	12.1
SOYAR ÖS*	3	1.7	22	12.7	10	5.6
TOPLAM	40	23,1	70	40,5	63	36,4

*SOMARÖS: Somut Ardışık Öğrenme Stili

*SOYRANÖS: Soyut Random Öğrenme Stili

*SOMRANÖS: Somut Random Öğrenme Stili

*SOYARÖS: Soyut Ardışık Öğrenme Stili

3.3. Uzaktan Eğitim Ortamlarının Öğrencilerin Öğrenme Stillerine Uygun Düzenlenmesi Yönünde Öğrenci Görüşleri

Tablo 3 incelendiğinde; öğrencilerin öğrenme stilleri doğrultusunda tercih ettikleri eğitim ortamlarının ve öğretim yaklaşımlarının dağılımı şöyledir:

Somut Ardışık öğrenme stiline sahip öğrencilerin en fazla görsel-işitsel eğitim ortamlarını tercih ettikleri belirlenirken, bu eğitim ortamında "derslerin öğretmen tarafından anlatılması yerine öğretmen ve öğrencilerden oluşan bir

Tablo 3. Uzaktan Eğitim Ortamlarının Öğrencilerin Öğrenme Stillerine Uygun Düzenlenmesi Yönünde Öğrenci Görüşlerinin Öğrenme Stillerine Göre Dağılımı

	Uzaktan Eğitim Ortamlarının Öğrencilerin Öğrenme Stillerine Uygun Düzenlenmesi Yönündeki Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı	SOMAR ÖS		SOYRAN ÖS		SOMRAN ÖS		SOYAR ÖS	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Basılı Eğitim Ortamları	Konular şekil, şema, grafik vb. kullanılarak anlatılmalı.	32	18.4	20	11.5	28	16.1	41	23.6
	Problem çözümleri basamak basamak anlaşılır biçimde verilmeli.	21	12.1	17	9.8	3	1.7	27	15.6
	Daha fazla örnek çözülmeli.	32	18.4	10	5.6	17	9.8	4	2.3
	Konu anlatımları basitten karmaşığa doğru yapılmalı.	17	9.8	15	8.6	10	5.6	5	2.8
	Konular arası ilişkiler belirtilmeli.	27	15.6	4	2.3	8		2	
	Ders kitaplarına ek olarak öğrencinin her ortamda ders çalışabilmesini sağlayan küçük özet kitapçıklar hazırlanmalı.	10	5.6	3	1.7	13	7.5	1	0.5
	Kitaplar soru-cevap şeklinde düzenlenmeli.	5	2.8	18	10.4	1	0.5	1	0.5
Görsel - İşitsel Eğitim Ortamları	Derslerin öğretmen tarafından anlatılması yerine öğretmen ve öğrencilerden oluşan bir grup tarafından yapılan tartışma ortamında verilmesi tercih edilmeli.	38	21.9	17	9.8	13	7.5	4	2.3
	Konular şekiller ve grafiklerle zenginleştirilmiş ortamlarda verilmeli.	20	11.5	11	6.3	13	7.5	10	5.6
	Simülasyonlara yer verilmeli.	11	6.3	3	1.7	7	4.0	10	5.6
	Konu anlatımı sırasında konunun önemli noktaları çeşitli görsel-işitsel işaretlerle vurgulanmalı.	21	12.1	3	1.7	-	-	-	-
	Televizyon yanında bilgisayar, video, ses kayıtları gibi araçlar kullanılmalı.	-	-	3	1.7	7	4.0	1	0.5
	Basılı materyalleri destekler nitelikte ses kasetleri hazırlanmalı.	-	-	2	1.1	-	-	9	5.2
Yüz. yüze Eğitim Ortamları	Öğrencilere yardımcı olacak danışman öğretmenler görevlendirilmeli ve problemleri olan öğrenciler bu kişilerle görüşmeli.	20	11.5	40	23.1	3	1.7	23	13.2
	Yüz yüze eğitim ortamları artırılmalı.	10	5.6	20	11.5	7	4.0	5	2.8
	Öğrencileri bir araya getirecek belirli günlerde toplantılar ve faaliyetler yapılmalı.	-	-	13	7.5	-	-	6	3.4
	Öğrencilerin öğrenme farklılıklarının belirtildiği bilgi bankalarının oluşturulduğu danışma merkezleri kurulmalı	3	1.7	1	0.5	3	1.7	7	4.0

grup tarafından yapılan tartışma ortamında verilmesi tercih edilmeli” öğretim yaklaşımının en fazla kullanılmasını önermişlerdir (38- % 21.9).

Soyut Random öğrenme stiline sahip öğrencilerin en fazla yüz yüze eğitim ortamını tercih ettikleri belirlenirken, bu eğitim ortamında “öğrencilere yardımcı olacak danışman öğretmenler gö-

revlen-dirilmeli ve problemleri olan öğrenciler bu kişilerle görüşmeli” öğretim yaklaşımının en fazla kullanılmasını önermişlerdir (40- % 23.1).

Somut Random öğrenme stiline sahip öğrencilerin en fazla basılı eğitim ortamlarını tercih ettikleri belirlenirken, bu eğitim ortamında “konular şekil, şema, grafik vb. kullanılarak anlatıl-

malı.” öğretim yaklaşımının en fazla kullanılmasını önermişlerdir (28- % 16.1).

Soyut Ardışık öğrenme stiline sahip öğrencilerin en fazla basılı eğitim ortamlarını tercih ettikleri belirlenirken, bu eğitim ortamında “Konular şekil, şema, grafik vb. kullanılarak anlatılmalı.” öğretim yaklaşımının en fazla kullanılmasını önermişlerdir (41- % 23.6). Bu sonuçlar öğrenme stillerine göre tercih edilen öğretim yaklaşımlarının açıklandığı Çizelge 1’de belirtilen özelliklerle benzerlik göstermektedir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmanın sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin Soyut Ardışık, Soyut Random, Somut Random ve Somut Ardışık öğrenme stillerine sahip olduklarını göstermektedir. Buna göre öğrencilerin en fazla Soyut Ardışık öğrenme stiline sahip oldukları belirlenmiştir. Bu öğrenme stilini, Soyut Random, Somut Random ve Somut Ardışık Öğrenme stilleri izlemektedir. Diğer taraftan öğrencilerin sadece %23,1’i, yani sadece dörtte birinin, kendilerine sunulan eğitim ortamlarının kolay öğrenmelerini sağlamak yönünde yeterli olduğunu belirtmeleri, öğrencilerin farklı öğrenme stillerine sahip olduklarını ve farklı eğitim ortamlarını tercih ettiklerini destekler nitelikte bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Çünkü öğrenme stillerine göre; Soyut Random öğrenme stiline sahip öğrencilerin yüz yüze eğitim ortamlarını tercih ederlerken, Somut Random ve Soyut Ardışık öğrenme stiline sahip öğrencilerin Basılı eğitim ortamlarını tercih ettikleri ve Somut Ardışık öğrenme stiline sahip öğrencilerin görsel-işitsel eğitim ortamlarını tercih ettikleri belirlenmiştir.

Diğer taraftan öğrenciler eğitim ortamlarının kolay öğrenmelerini sağlaması yönünde öneriler sunmuşlardır. Bu kapsamda, basılı eğitim ortamlarında verilen bilgilerin görselleştirilmesi, görsel-işitsel eğitim ortamlarında verilen bilgilerin tartışma yöntemiyle verilmesi ve yüz yüze eğitim ortamlarında ise danışmanlık yönünde daha fazla ortamların sağlanmasını önermişlerdir.

Bireyler her açıdan farklılık gösterdikleri gibi öğrenmeleri bakımından da farklılık göstermektedir. Bireysel öğrenme farklılıkları kapsa-

mında bireyin öğrenme stilleri öğretme-öğrenme sürecindeki en önemli faktörlerden biridir. Bu nedenle eğitimcilerin, öğrencilerin öğrenme farklılıklarının ve buna bağlı olarak öğrencilerin tercih ettikleri eğitim ortamlarının farkında olmaları ve eğitim ortamlarının düzenlenmesinde bu farklılıkları göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Özellikle uzaktan eğitim sisteminden yararlanan öğrencilerin, eğitimini kendi kendine sürdürmek zorunda kalmaları, yalnızlık, uyumsuzluk, güdülenememe, iletişim ve etkileşim yetersizliği, öğretmesizlik vb. pek çok sorunla karşılaştıkları göz önüne alınacak olursa, öğrenme stillerinin dikkate alınmasının önemi daha net olarak ortaya çıkmaktadır. Eğitim ortamlarının öğrencilerin öğrenme stillerine uygun olarak düzenlenmesi pek çok yarar sağlayacaktır. Bunlar genel olarak şöyle sıralanabilir ;

- Öğrencinin ve sistemin başarısı artar.
- Öğrenci başarısızlığından kaynaklanan maddi kayıplar azalır.
- Öğrencilerin kendilerine güveni artar.
- Öğrencilerin başarısızlıkları durumunda bir zorunluluk olarak seçtikleri dershanelere yönelmeleri engellenir.
- Eğitimde esneklik sağlanır.
- Eğitimin öğrenci düzeyine uygunluğu sağlanır.

Bu değerlendirmeler ışığında şu öneriler sunulabilir:

- Basılı eğitim ortamları görsel-işitsel ve yüz yüze eğitim ortamlarıyla desteklenmelidir.
- Eğitim ortamları öğrencilerin öğrenme stillerine uygun düzenlenmeli ve sisteme yeni giren öğrencilerin öğrenme stilleri belirlenerek tercih ettiği eğitim ortamını seçmesi sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin öğrenme ortamlarına yönelik beklenti ve önerileri sürekli değerlendirilerek bu beklenti ve öneriler eğitim ortamlarının nitelik açısından geliştirilmesi yönünde kullanılmalıdır.

Sonuç olarak; öğrencilerin öğrenmede karşılaştıkları problemlerin çözümü, eğitim ortamlarının birbirini destekler nitelikte kullanılmasıyla, kitle iletişim araçlarının alışılmışın dışında kullanıl-

masıyla, öğrenme sürecinin ilgi ve dikkat çekici hale getirilmesiyle, danışmanlık hizmetlerinin artırılmasıyla, eğitim ortamlarının öğrencilerin öğrenme stillerine uygun tercihleri yönünde düzenlenmesiyle sağlanabilir. Öğrencilerin öğrenme stillerinin özellikleri, öğrencinin eğitimini amaçlayan uzaktan eğitim uygulamasının düzenlenmesinde kullanılarak, öğrenciyi bu sistem içinde tutabilmenin ve başarılı olabilmesinin bir aracı olarak görülmelidir. Bu amaçla öğrencilerin öğrenme stilleri belirlenerek uygun öğrenme ortamlarını seçebilme hakkı sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Algan, E., (1996). *Uzaktan eğitimde teknoloji kullanımı ve geleceğin teknolojileri*. Ankara: Türkiye I. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı, MEB FRTEP, 12 Kasım 1996, s. 23-24.
- Barbrow E. & Jeong, M., & Parks S., (1996). Computer experiences and attitudes of students and preceptors in distance education. *Journal of the American Dietetic Association* 96(12):1280.
- Bell, J. D., (1991). *Distance learning: new technology and new potential*. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 355 927).
- Biner, P. M., (1997, June 14). Re-assessing the role of student attitudes in the evaluation of distance education effectiveness. *Distance Education Review*. <<http://www.distance-ed-review.com/biner.htm>> (2003, April 11).
- Butler, K., (1987). *Learning and teaching style*. In *theory & practice*. Colombia, Connecticut University Ph.D. Thesis.
- Coggins, C. C., (1988). Preferred learning styles and their impact on completion of external degree programs. *American Journal of Distance Education*, 2 (1), 25-37.
- Cornet, C. E., (1983). *What you should know about teaching and learning styles*. (191, Bloomington Ind, 54p, Document Reproduction Service No. ED 228 235).
- Dille, B. & Mezack, M., (1991). Identifying predictors of high risk among community college telecourse students. *The American Journal of Distance Education*, 5 (1), 24-35.
- Dowdall, R. J., (1991). Learning style and the distant learner. Consortium project extending the concept and practice of classroom based research report. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 348 117).
- Ekici, G., (2001). *Öğrenme stiline dayalı biyolojik öğretiminin analizi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ekici, G., (2002). Gregorc öğrenme stili ölçeği. *Eğitim ve Bilim*, 27 (123), 42-48.
- Foell N.A. & Fritz, R.L., (1995). Association of cognitive style and satisfaction with distance learning. *Journal of Industrial Teacher Education*, 33 (1): 46-59.
- Gee, D. G., (1990). The impact of students' preferred learning style variables in a distance education course: A case study. Portales: Eastern New Mexico University. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 358 836).
- Gordon, H. R. D., (1995). *Description of the productivity and learning style preferences of on- and off-campus distance education participants at marshall university*. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 390 308).
- Gregorc, A. F., (1979). *Learning / teaching styles: Their nature and effects*. In *student learning styles: Diagnosing and prescribing program*. Reston, VA: National Association of Secondary School Principals USA.
-, (1998). *The Mind Styles™ Model "Theory, principles and practice*. Gregorc Associates, INC. Connecticut. USA.
- Gregorc, A. F., (1999). *Gregorc mind styles™ learner characteristics extenda- chart*. Connecticut. USA.
- Gregorc, A.F. & Ward, H. B., (1975). *A new definition for individual "implications for learning and teaching*. National Association of Secondary School Principals, February, 1975, USA.
- Guild, P.B. & Garger, S., (1998). *Marching to different drummers*. ASCD, 2nd, Alexandria, USA.
- Hızal, A., (1982). *Uzaktan öğretim süreçleri ve yazılı gereçler*. Yayınlanmamış Doçentlik Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
- Holmberg, B., (1989). *Theory and practice of distance education*. Routhedge, London.
- James, W. B. & Gardner, D. L., (1995). *Learning styles: Implications for distance learning*. (ERIC Document Reproduction Service No. EJ 514 356).
- Kaya, Z., (1996). *Uzaktan eğitimde ders kitapları "Açıköğretim Lisesi Örneği"*. Ankara.
- Keefe, J. W., (1979). *Learning Style: An overview in student learning styles: Diagnosing and prescribing program*, Reston, VA: National Association of Secondary School Principals, U.S.A.
- Martin, J. & Samels, J. E., (1995). The near and far of distance learning. *Trusteeship*, 3 (2), 26-31.
- Shaw, B. & Taylor, J.C., (1984) Instructional design: Distance education and academic tradition. *Distance Education*, 5 (2), 277-285.
- Sheets, M. A., (1992). Characteristics of distance education students and factors which determine course and program completion: A Review. *New Horizons in Adult Education*. 6 (1), 3-14.
- Uluğ, F., (1994). *Uzaktan eğitim ortamları "Açıköğretim lisesi örneği"*. Ankara: M.E.B. Film Radyo Televizyonla Eğitim Başkanlığı.